

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет корекційної та соціальної педагогіки і психології
Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ
ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЯВИЩА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи Szbl-M19
спеціальності 232 Соціальне забезпечення
за освітньою програмою Соціальна допомога
Бернацька Алла Русланівна

Керівник:
Співак В.І., кандидат психологічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки і
соціальної роботи

Рецензент:
Вержиковська О.М., кандидат педагогічних
наук, доцент кафедри психолого-медико-
педагогічних основ корекційної роботи

Кам'янець-Подільський – 2020 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЯВИЩА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ	8
1.1 Торгівля людьми як соціально-економічне явище.....	8
1.2 Нормативно-правова база щодо протидії торгівлі людьми.....	22
1.3 Технології попередження явища торгівлі людьми в Україні.....	29
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ СПЕЦИФІКИ НАДАННЯ ЦЕНТРАМИ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ДЛЯ СІМ'Ї, ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ ТА БЛАГОДІЙНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	39
2.1 Надання соціальних послуг різним групам осіб, які постраждали від торгівлі людьми (на прикладі Кам'янець-Подільського міського Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді).....	39
2.1.1 Здійснення соціального інспектування КПМЦСССДМ	51
2.1.2 Здійснення соціального обслуговування КПМЦСССДМ	54
2.1.3 Забезпечення соціального супроводу КПМЦСССДМ	58
2.2 Досвід роботи з надання соціальної допомоги постраждалим від торгівлі людьми Хмельницької благодійної організації Благодійний фонд Ксена.....	65
РОЗДІЛ 3 ПРОФІЛАКТИКА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: РЕАЛІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ	80
3.1 Прояви, інструменти та шляхи розв'язання проблеми торгівлі людьми в Україні	80
3.2 Методичні рекомендації щодо здійснення соціального супроводу постраждалих від торгівлі людьми	85
ВИСНОВКИ.....	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	97

ВСТУП

Актуальність теми. Одним із найтяжчих злочинів в усьому світі є торгівля людьми. Торгівля людьми є не лише сучасною формою рабства, яке порушує права людини, а й тяжкою формою насильства, що спричиняє ризик для її життя та здоров'я. Жодна країна світу не може убезпечити себе від торгівлі людьми, і Україна не є виключенням. Негативна соціально-економічна ситуація, низький рівень правової освіти частини населення, насильство проти жінок та дітей, корупція, політична нестабільність, безпринципність злочинців та зростаючий попит на дешеву або неформальну працю, створюють сприятливі умови для процвітання цього виду злочину. Торгівля людьми здійснюється в різних формах. Вона динамічна, схильна до адаптації та, подібно до інших форм злочинної діяльності, носить постійно змінний характер, метою якого є ухилення від заходів правоохоронних органів щодо протидії цьому злочину.

Оскільки торгівля людьми визнана міжнародною проблемою, вона не може бути розв'язана на рівні однієї країни. Нові виклики та загрози вимагають консолідації зусиль як усіх інституцій кожної держави, так і зусиль міжнародної співдружності, оскільки торгівля людьми становить значну суспільну небезпеку, негативний вплив якої полягає у руйнуванні суспільної моралі, формуванні деградації та відчуженості особистості, втрати родинних зв'язків, поширенні небезпечних та особливо небезпечних хвороб, зростанні агресивності та жорстокості тощо.

Із січня по червень 2020 року Представництво Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні ідентифікувало понад 800 постраждалих від торгівлі людьми та надало їм допомогу. Зростання статистики на 40% порівняно з першою половиною минулого року вражає. У кризових ситуаціях, таких як нинішня пандемія COVID-19, вразливість мігрантів до торгівлі людьми й експлуатації зростає. Люди потрапляють у групу ризику через те, що втрачають роботу внаслідок пандемії. Водночас ті, хто раніше

постраждав від торгівлі людьми, стають іще вразливішими через економічний спад.

Постраждали від торгівлі людьми, яким допомогла МОМ у першій половині 2020 року, зазнали експлуатації у 22 країнах, зокрема й в Україні. Російська Федерація залишається головною країною призначення: 55% постраждалих, яким допомогло Представництво МОМ в Україні, зазнали експлуатації саме там. Друге місце посідає Польща (28,7% постраждалих). Торгівля людьми всередині України, включно з анексованим Кримом та непідконтрольними урядові територіями Донецької та Луганської областей, – у цьому рейтингу на третьому місці із показником 8%.

Як і в попередні роки, серед постраждалих, ідентифікованих МОМ в Україні, переважають чоловіки (71%). Переважна більшість (97%) постраждалих, виявлених у першій половині 2020 року, були продані з метою трудової експлуатації.

Щоб протистояти сучасному рабству в часи COVID-19, потрібно посилити чинні національні механізми перенаправлення та реагування. Слід забезпечити необхідну медичну допомогу та підтримку соціально-економічної реінтеграції вразливих мігрантів, зокрема й постраждалих від торгівлі людьми, насильства та зловживань.

Оскільки поняття «торгівля людьми» охоплює широке коло соціальних явищ та передбачає здійснення комплексних заходів при наданні допомоги постраждалим, соціальні служби є однією із ключових структур, що мають працювати як з передумовами, так і з наслідками торгівлі людьми.

Вагомий внесок у дослідження поняття торгівлі людьми зробили А. Вількс, А. Жинкін, Ф. Костючек, Н. Ретнева, Л. Сергєєва, А. Топчій, Л. Франсуа. В цьому контексті важливими є дослідження міграції, оскільки обидва поняття тісно взаємопов'язані. До вітчизняних учених, які займаються вивченням різноманітних аспектів міграції, належать В. Бурдяк, Я. Кондратьєв, О. Краєвська, І. Лупул, В. Макар, Ю. Макар, В. Олефір, Я. Притула, О. Ровенчак, О. Сич, С. Федуняк, О. Хомра, М. Шульга,

Б. Юськів та інші. Проте цьому загально визнаному твердженню передували тривалі наукові дослідження та розроблення різних класифікацій, покликаних найточніше визначити місце кожної глобальної проблеми і торгівлі людьми зокрема. У цьому контексті варто виокремити таких дослідників, як У. Бек, О. Білорус, Г. Лук'яненко, С. Мендловіц, А. Печчеї, М. Робертс, А. Тоффлер.

Напрацювання у сфері прав людини висвітлено у працях таких закордонних і вітчизняних науковців, як А. Вількс, А. Жинкін, К. Левченко, М. Микієвич, Я. Море, О. Надьон, О. Поплавський, Н. Ретнева, Л. Сергеева, С. Смірін, А. Топчій, Л. Франкос, Д. Хагес, А. Шуміленко; результати досліджень щодо регіональних особливостей та проявів проблеми торгівлі людьми, які опублікували А. Ароновіц, А. Вруновскіс, Д. Джефріс, Р. Кендал, О. Краєвська, П. Манфред, Л. Мацітелі, І. Рамоне, К. Рендал, Е. Сафона, Л. Шеллі, С. Штокер та ін.; соціальних аспектів проблеми – Е. Левченко, Т. Дорошоко; економічних аспектів – М. Базилева, І. Єлейко, І. Рамоне; запобігання і протидії торгівлі людьми – Л. Гусева, В. Іващенко, В. Козак, В. Корж, К. Левченко, Я. Лизогуб, В. Неволья, І. Трубавіна, І. Шваб, О. Швед та ін.

Отже, наукова розробка теоретичних основ і використання технологій щодо попередження явища торгівлі людьми, стає актуальною в теоретичному і практичному аспектах. Соціальна значущість проблеми надання соціальної допомоги постраждалим від торгівлі людьми, особливостей та напрямків соціальної роботи з ними, недостатній рівень вивчення її окремих теоретичних та практичних аспектів зумовили вибір теми дослідження: **«Особливості використання технологій попередження явища торгівлі людьми в Україні».**

Мета дослідження: з'ясувати особливості роботи працівників соціальної сфери з постраждалими від торгівлі людьми та визначити механізми протидії торгівлі людьми як однієї з глобальних проблем людства.

Відповідно до мети дослідження було визначено такі **завдання:**

1. Обґрунтувати теоретичні підходи до дослідження проблеми використання технологій попередження явища торгівлі людьми в Україні.

2. Дослідити специфіку надання Центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та Благодійними організаціями соціальної допомоги постраждалим від торгівлі людьми.

3. Виокремити та охарактеризувати прояви, інструменти та шляхи розв'язання проблеми торгівлі людьми в Україні.

4. Сформулювати методичні рекомендації щодо здійснення соціального супроводу постраждалих від торгівлі людьми.

Об'єкт дослідження: торгівля людьми як соціально-економічне явище.

Предмет дослідження: технології попередження та реалізації протидії проблемі торгівлі людьми.

Методи дослідження: під час дослідження використано такі наукові методи, як історичний, соціологічний, порівняльно-правовий, метод системного аналізу. Застосування історичного методу дало змогу проаналізувати генезис проблеми та особливості її поширення. Порівняльно-правовий метод дав змогу розмежувати поняття «торгівля людьми», «контрабанда людей» і «нелегальна міграція». Становлення та нормативно-правове регулювання політики у сфері протидії торгівлі людьми, діяльність інституцій, залучених до протидії торгівлі людьми, досліджено з використанням методів контент-аналізу документів, хронологічного, проблемно-історичного, інституційно-порівняльного. Завдяки застосованим методам вдалося проаналізувати ефективність інструментів і заходів протидії цьому явищу.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що здійснено практичне вивчення специфіки надання Центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та Благодійними організаціями в Україні соціальної допомоги постраждалим від торгівлі людьми, зокрема виокремлено прояви, інструменти та шляхи розв'язання проблеми торгівлі людьми в Україні, розроблено методичні рекомендації щодо здійснення

соціального супроводу постраждалих від торгівлі людьми метою яких є координація діяльності та взаємодії місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, інших органів, установ та організацій при наданні допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми.

Дипломна робота магістра з теми дослідження: «Особливості використання технологій попередження явища торгівлі людьми в Україні» виконана на основі листа-замовлення Кам'янець-Подільського міського Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (довідка №991/01-12 від 10.11.2020 р.).

Експериментальне дослідження проводилось на базі Кам'янець-Подільського міського Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та Хмельницької благодійної організації Благодійний фонд Ксена.

Структура роботи. Дипломна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Апробація результатів нашого дослідження здійснювалась на науковій конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за підсумками НДР у 2019-2020 навчальному році (23-24 вересня 2020 року) і представлена у науковій статті з теми: «Торгівля людьми як соціально-економічне явище».

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі магістра проведено теоретичне обґрунтування проблеми особливості використання технологій попередження явища торгівлі людьми в Україні.

1. Згідно Закону України «Про протидію торгівлі людьми» визначено, що *«торгівля людьми – це здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином»*.

Торгівля людьми – це тяжкий злочин, який має *три складові: дії, засоби та мету*, при цьому: діями є: вербування, переміщення, переховування, передача та одержання людини; *до засобів* відносять: погрози або застосування сили, примусу, шантажу, обману; зловживання владою чи уразливим станом особи тощо; *метою* може бути: сексуальна експлуатація; використання у порнобізнесі; примусова праця.

Існує багато *причин* торгівлі людьми, які є комплексними та взаємопов'язаними. Потраплянню людей в ситуації торгівлі людьми сприяє чимало чинників, як зовнішніх (на міжнародному рівні), так і внутрішніх (всередині країни).

Об'єктами торгівлі людьми може бути будь-хто, незалежно від статі, віку, соціального становища тощо. Однак ті, чи інші види експлуатації все ж переважають відповідно до гендерних особливостей.

Таким чином, торгівля людьми становить значну суспільну небезпеку. Негативний вплив цього явища спричиняє руйнування суспільної моралі, сприяє деградації та відчуженості особи, втраті родинних зв'язків, небезпечному «звиканню» до негативного явища, появі депресивних

синдромів та суїцидальних тенденцій, зростанню агресивності та жорстокості, поширенню захворювань, що передаються статевим шляхом, та СНІДу.

2. Відповідно до законодавства України об'єктом злочину торгівлі людьми є честь та гідність особи, про що зазначається у Кримінальному кодексі України. При цьому злочин може посягати на життя та здоров'я жертви торгівлі людьми.

Основними міжнародними документами з питань протидії торгівлі людьми, що набули чинності в Україні, є:

- Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листопада 2000 р. (ратифікована Україною 4 лютого 2004 р.) та два протоколи до неї: Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї та Протокол проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітря;
- Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (ратифікована Україною 20 червня 2012 р.);
- Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми (ратифікована Україною 21 вересня 2010 р.);
- Конвенція МОП №182 «Про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці» (ратифікована Україною 5 жовтня 2000 р.);
- Конвенція МОП №29 «Про примусову чи обов'язкову працю» (ратифікована Україною 10 серпня 1956 р.).

Отже, виявлення постраждалих від торгівлі людьми врегульовано законодавством України та має певні особливості. Міністерство освіти і науки України, його структурні підрозділи та відомчі заклади зазначені у Законі України «Про протидію торгівлі людьми» як суб'єкти взаємодії, а відтак – також долучаються до виявлення осіб, які ймовірно постраждали від торгівлі людьми, насамперед дітей.

3. Серед технологій попередження явища торгівлі людьми має місце та сутність технології соціальної профілактики.

Соціальна профілактика з попередження торгівлі людьми може бути первинною, вторинною, третинною.

Первинна соціальна профілактика торгівлі людьми – найбільш масова і неспецифічна. Її метою є формування активного, адаптивного, високофункціонального життєвого стилю, який забезпечує реалізацію прав, задоволення потреб та інтересів. Соціальна робота тут носить інформаційний характер, оскільки спрямована на формування у особистості неприйняття явища та категоричну відмову від маніпуляцій.

Методами первинної соціальної профілактики є: інформування, переконання, навіювання, робота в громаді.

Вторинна соціальна профілактика торгівлі дітьми є в основному груповою. Метою вторинної соціальної профілактики є зміна мало адаптивної дисфункціональної ризикованої поведінки на адаптивну. Іншими словами, передбачає зміну ставлення до себе та оточуючих і навчання поведінці, формування досвіду поведінки в ситуаціях, які можуть призвести до потрапляння в рабство. Вторинна соціальна профілактика спрямована на категорію людей, які відносяться до «групи ризику».

Основними методами соціальної роботи є: вправи, вимоги, інформування, переконання, роз'яснення, драматизація, наведення реальних історій торгівлі людьми, роз'яснення ситуацій.

Формами, які реалізують ці методи, є: тренінги, цикли занять, вулична соціальна робота, робота «гарячих ліній».

Третинна соціальна профілактика торгівлі людьми спрямована на інтегрування в суспільство осіб, які потерпіли від торгівлі людьми, з метою запобігання повторного потрапляння в ситуацію торгівлі людьми. Третинна профілактика передбачає виявлення причин та особливостей поведінки і свідомості молоді особи, які призвели до виникнення проблеми, а також усунення причин через перенавчання людини, підвищення її соціального

статусу, підтримку у влаштуванні в житті. Третинна соціальна профілактика є в основному індивідуальною, передбачає тривалу роботу і комплекс соціальних послуг. Вона здійснюється разом із соціальною реабілітацією і соціальним супроводом, але має свою мету, потребує об'єднання зусиль різних фахівців.

Основними методами роботи тут є: робота в конкретному випадку, рефлексія ситуації та індивідуального розвитку, переключення і перенавчання, створення виховуючих ситуацій, показ перспективи, реконструкція характеру, заохочення, інформування, переконання, включення в різноманітні види діяльності і позитивно соціалізуюче середовище.

Узагальнюючи вищесказане, профілактика торгівлі дітьми є комплексною проблемою, що пов'язана з широким спектром питань, таких як гендерна політика, міграція і прикордонний менеджмент, організована злочинність, ринок праці, етнічні та збройні конфлікти. У профілактиці цієї проблеми дотримання прав людини є найважливішим чинником на шляху розв'язання. Раціональне та доцільне застосування всіх рівнів профілактики також може свідчити про зменшення та розповсюдження явища торгівлі людьми, яке залежить як від самої структури профілактичної роботи так і від компетентності фахівця соціальної сфери.

4. З метою проведення експериментального дослідження щодо визначення особливостей роботи працівників соціальної сфери з постраждалими від торгівлі людьми та визначення механізмів протидії торгівлі людьми як однієї з глобальних проблем людства нами було вивчено специфіку надання соціальної допомоги постраждалим від торгівлі людьми Кам'янець-Подільським міським Центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Кам'янець-Подільський міський Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (далі – Центр) – спеціальний заклад, що проводить соціальну

роботу з сім'ями, дітьми та молоддю, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги.

Одним із напрямків роботи Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді є надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми.

У своїй діяльності Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді щодо надання соціальної допомоги постраждалим від торгівлі людьми керується такими нормативно-правовими документами, як:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 р. «Про затвердження Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року»;
- Спільний наказ Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ України від 11.01.2016 р. №4/5 «Про затвердження Інструкції зі збору та моніторингу статистичної інформації щодо осіб, які постраждали від торгівлі людьми»;
- Наказ Міністерства соціальної політики від 19.07.2013 р. № 432 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми»;
- Наказ Міністерства соціальної політики від 30.07.2013 р. № 458 «Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми»;
- Кримінальний кодекс України: (ст. 43, 149, 150, 151, 190, 302, 303) https://protocol.ua/ua/kriminalniy_kodeks_ukraini_stattya_149/
- Закон України «Про протидію торгівлі людьми» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>

Щодо надання соціальних послуг різним групам осіб, які постраждали від торгівлі людьми КПМЦСССДМ у своїй роботі використовує наступні технології:

- здійснення соціального інспектування;
- здійснення соціального обслуговування;

– забезпечення соціального супроводу.

Соціальне інспектування – система заходів, спрямованих на виявлення, здійснення аналізу, нагляду за умовами життєдіяльності сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах, моральним, фізичним і психічним станом дітей та молоді, оцінку їх потреб, контроль за дотриманням державних стандартів і нормативів у сфері соціальної роботи.

Соціальне обслуговування – система соціальних заходів, спрямованих на сприяння, підтримку і надання послуг сім'ям, дітям та молоді з метою подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримку соціального статусу та повноцінної життєдіяльності.

Соціальний супровід – вид соціальної роботи, спрямованої на здійснення соціальних опіки, допомоги та патронажу соціально незахищених категорій дітей та молоді з метою подолання життєвих труднощів, збереження, підвищення їх соціального статусу.

5. Досвід роботи з надання соціальної допомоги постраждалим від торгівлі людьми Хмельницької благодійної організації Благодійний фонд Ксена показав, що він виступає як активний суб'єкт взаємодії органів місцевого самоврядування у сфері протидії торгівлі людьми створюючи спільні Мобільні консультативні пункти у селах громади.

Завдання БФ Ксена – надати кваліфіковану інформаційну підтримку, інформуючи населення громади про ризики нелегальної міграції та правила безпечного працевлаштування. Хто може допомогти людині, яка потрапила в пастку на заробітках? Яку саме допомогу надає держава, органи місцевого самоврядування та міжнародні/громадські організації?

Їхні заходи відбуваються в межах проекту МОМ «Впровадження Національного механізму взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми в умовах децентралізації у Вінницькій та Хмельницькій областях» за підтримки Міністерства закордонних справ Королівства Норвегія та USAID.

Відвідуючи такі консультаційні пункти у різних ОТГ, жителі громади мають змогу не тільки ознайомитися із правилами безпечної міграції, а й отримують інформаційні буклети та консультації щодо організацій допомоги постраждалим від торгівлі людьми.

Зокрема, 25 листопада 2020 р. нами було прийнято участь у вуличній акції присвяченій до Міжнародного дня за скасування рабства, що проходив у рамках «16 днів проти насильства» у м. Кам'янці-Подільському. Вулична акція відбулась за участі Департаменту соціального захисту населення міста, міського Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, відділу Національної поліції, Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, міського Центру зайнятості та волонтерів БФ Ксена.

Мета даної акції полягала у інформуванні громади міста щодо явища торгівлі людьми, як насильницького злочину, постраждати від якого може будь-хто, незалежно від статі, віку, рівня освіти, соціального походження. Усім перехожим громадянам було вручено інформаційний буклет щодо протидії даного явища.

Таким чином, головною ідеєю проведення таких заходів є привернення уваги суспільства до проблеми, про яку часто усі мовчать – торгівля людьми, адже вчасно надана інформація та допомога можуть врятувати чиесь здоров'я або навіть й життя.

6. Торгівля людьми, незважаючи на зусилля державних органів, міжнародних та неурядових організацій, залишається однією з найгостріших проблем в Україні. Україна як демократична держава взяла на себе зобов'язання щодо дотримання міжнародного права в частині захисту прав людини – запобігання торгівлі людьми.

До Національного інституційного механізму протидії торгівлі людьми входять Міністерство соціальної політики, Міжвідомча рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми, Експертна робоча група з питань попередження насильства в сім'ї та протидії торгівлі людьми, Регіональні ради, Міністерство України у справах сім'ї

молоді та спорту, Державна соціальна служба для сім'ї, дітей та молоді, Державний департамент з усиновлення та захисту прав дитини, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України, Генеральна прокуратура України, Верховний Суд України та судова система, Державна служба зайнятості України, Навчальні заклади та органи освіти.

7. Результати проведеного дослідження дипломної роботи магістра дозволили нам сформулювати методичні рекомендації щодо здійснення соціального супроводу постраждалих від торгівлі людьми.

Метою розроблених методичних рекомендацій щодо здійснення соціального супроводу постраждалих від торгівлі людьми є координація діяльності та взаємодії місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, інших органів, установ та організацій при наданні допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ахтирська Н. М. Торгівля людьми в Україні через призму судової практики і профілактика торгівлі людьми. Київ : Студія коллаж. 2008. 142 с.
2. Богатирьова В., Головкін Б. Громадська думка щодо торгівлі дітьми: криміногенний погляд на проблему // Право України. 2003. № 7. С. 34–38.
3. Васильєва М. О. Протидія торгівлі людьми в Україні: матеріали для практичного використання працівниками правоохоронних органів та судьями. Київ : Тютюкін, 2009. 112 с.
4. Васильченко В. С. Державне регулювання зайнятості: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2003. 312 с.
5. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота: термінологічно-понятійний словник. Київ : МАУП, 2005. 560 с.
6. Грач Ю. В., Козаченко С. М., Комар Т. В., Ігумнова О. Б., Мельник Ж. В., Мельник Л. П., Олійник К. С., Раєвська Я. М., Руденко А. І., Співак В. І., Стинська В. В. Теоретичні та методичні аспекти соціальної діяльності: монографія / відп. ред. Л. О. Данильчук, Л. І. Романовська. Хмельницький : ФОП Цюпак А.А., 2020. Т. 3. 282 с.
7. Гриценко Л. І., Лунченко Н. В., Ерстенюк О. В. Профілактична робота в навчальних закладах протидії торгівлі людьми. Київ : Видавничий дім «АДЕФ Україна», 2008. 56 с.
8. Данильчук Л. О. До проблеми профілактики торгівлі людьми: соціальний захист молоді, молодіжна зайнятість. *Молодіжна політика: проблеми та перспективи*: збірник наукових праць. Дрогобич-Перемишль : Просвіт, 2013. Вип. 4. С. 123–127.
9. Діяльність органів внутрішніх справ по запобіганню торгівлі людьми: навчальний посібник. Харків : НУВС, 2001. 244 с.

10. Запобігання торгівлі людьми та експлуатації дітей : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. К. Б. Левченко та О. А. Удалової. Київ : Міленіум, 2005. 210 с.
11. Запобігання торгівлі людьми: взаємодія органів державної влади, міжнародних та неурядових організацій. Київ : Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2004. 80 с.
12. Как организовать работу телефона доверия по предотвращению торговли людьми / общ. ред. и сост. Е. Б. Левченко. Киев : Юрисконсульт, 2006. 76 с.
13. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності від 04.02.2004 р. № 1433-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789(дата звернення: 17.09.2020).
14. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 20.06.2012 р. № 4988-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927(дата звернення: 17.09.2020).
15. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 21.09.2010 р. № 2530-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858(дата звернення: 17.09.2020).
16. Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці від 05.10.2000 р. № 2022-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_166(дата звернення: 18.09.2020).
17. Конвенція про примусову чи обов'язкову працю від 10.08.1956 р. № 29. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_136 (дата звернення: 18.09.2020).
18. Костючек М. Ф. Торгівля дітьми як соціально-педагогічна проблема. Київ : Атіка, 2004. С. 254.
19. Кримінальний кодекс України від 03.09.2020 р. № 875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#top> (дата звернення: 19.09.2020).

20. Куц В. М. Прокурорські засоби протидії торгівлі людьми: науково-практичний посібник. Київ : Варта, 2007. 168 с.
21. Левченко К. Б. Основні проблеми порушення прав людини в торгівлі людьми [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/category/47672>.
22. Лизогуб Я. Г. Кримінальна відповідальність за торгівлю людьми або іншу незаконну угоду щодо передачі людини. Луганськ : РВВ ЛАВС, 2003. 204 с.
23. Лист Департаменту боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми від 09.06.2020 р. № 1109/16/1-2020. URL: <https://dostup.pravda.com.ua/request/69721/response/170303/attach/3/1140.pdf>. (дата звернення: 19.09.2020).
24. Лібанова Е. М. Бідність населення України: причини, масштаби, наслідки. Київ : КНЕУ, 2008. 328 с.
25. Лукач Н. М. Концептуальні засади запобігання та протидії торгівлі людьми в Україні. Грані. Вип. № 7 (123). 2015. С. 75–78.
26. Лукашевич М. П. Теорія і методи соціальної роботи: навч. посіб. Київ : МАУП, 2003. 168 с.
27. Мельник М. І. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. Київ : МП «Каннон», 2008. 1103 с.
28. Мониторинг деятельности по противодействию торговле людьми / под общ. ред. Е. Б. Левченко; сост. И. С. Мидловец. Харьков: Права людини, 2011. 52 с.
29. Огляд і аналіз поточної ситуації з проблеми торгівлі людьми в Україні / Дослідж. викон. к.е.н. Е. В. Тюрюкановою спільно з фондом «Інститут економіки міста» для робочої групи агентств ООН і Міжнародної організації міграції (МОМ) з проблем торгівлі людьми. Москва, 2005. С. 41.
30. Організація Об'єднаних Націй. Управління по наркотиках та злочинності. URL: <https://www.unodc.org> (дата звернення: 19.09.2020).

31. Офіційний сайт Державної соціальної служби для сім'ї, дітей та молоді [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dcssm.gov.ua>.
32. Офіційний сайт Центру інновацій та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [/party.civicua.org/women/index.html](http://party.civicua.org/women/index.html).
33. Парфанович І. І. Соціальна профілактика: курс лекцій. Тернопіль : ТДПУ, 2009. 159 с.
34. Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності від 04.02.2004 р. № 1433-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_791(дата звернення: 19.09.2020).
35. Про затвердження методичних рекомендацій щодо надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.07.2013 р. № 432 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0432739-13> (дата звернення: 19.09.2020).
36. Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми: Наказ Міністерства соціальної політики від 30.07.2013 р. № 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1327-13> (дата звернення: 19.09.2020).
37. Про затвердження Інструкції зі збору та моніторингу статистичної інформації щодо осіб, які постраждали від торгівлі людьми : Спільний наказ Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ України від 11.01.2016 р. № 4/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0169-16> (дата звернення: 25.09.2020).
38. Про затвердження Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України

- від 24.02.2016 р. №111. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/111-2016-%D0%BF> (дата звернення: 25.09.2020).
39. Про затвердження Порядку здійснення соціального супроводу центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді сімей та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах від 25.04.2008 р. № 1795. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0471-08> (дата звернення: 25.09.2020).
40. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів соціальної роботи із сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах від 14.06.2006 р. № 1983/388/452/221/556/596/106 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0824-06> (дата звернення: 25.09.2020).
41. Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17> (дата звернення: 20.10.2020).
42. Про соціальні послуги : Закон України від 10.01.2019 р. № 2671-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> (дата звернення: 20.10.2020).
43. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14> (дата звернення: 20.10.2020).
44. Про заходи щодо вдосконалення соціальної роботи із сім'ями, дітьми та молоддю від 25.01.2005 р. № 39-р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/KV050003?an=89> (дата звернення: 20.10.2020).
45. Про консультативно-дорадчі органи з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2007 р. № 1087. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1087-2007-%D0%BF> (дата звернення: 23.10.2020).

46. Про Програму запобігання торгівлі жінками та дітьми : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.09.1999 р. № 1768 // Офіційний вісник України. 1999. № 39. 67 с.
47. Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1327-13/print1378904528418679> (дата звернення: 23.10.2020).
48. Предотвращение домашнего насилия и торговли людьми: учебник по проведению тренингов. Київ : Винрок Интернешнл, 2001. 251 с.
49. Романова Е. С. Работа психолога на телефоне доверия. Москва : МГПУ, 2001. 69 с.
50. Смірін С. Чи можна розв'язати проблему торгівлі людьми? URL: <http://familytimes.com.ua/content/view/636/24/> (дата звернення: 25.09.2020).
51. Соловійова В.В. Година спілкування для дівчат-підлітків «Сучасне рабство» // Виховна робота в школі. 2007. № 4. С. 50.
52. Сорокопуд В. Кримінальна відповідальність за торгівлю дітьми в Україні та Грузії: порівняльноправовий аналіз // Дзеркало тижня. 2010. № 10. С. 157–160.
53. Соціальна робота в Україні: навч. посіб. / за заг. ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.
54. Соціальна робота: технологічний аспект : навчальний посібник / за ред. А. Й. Капської. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 352 с.
55. Соціальна робота. Хрестоматія. Київ : УДЦССМ, 2001. 389 с.
56. Социальная работа по предупреждению торговли людьми и оказанию помощи потерпевшим: учеб.-практ. пособие. Киев : Укр. ин-т соц. исслед., 2001. 182 с.
57. Социальная работа : учеб. пособие. Ростов н/Д : Феникс, 2003. 480 с.

58. Соціальний аналіз основних чинників торгівлі людьми: реальна ситуація та шляхи запобігання. Київ : Держ. ін-т проблем сім'ї та молоді, 2003. 92 с.
59. Соціально-педагогічні основи захисту прав дитини : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. К. Б. Левченко та О. А. Удалової. Київ : Скайдек, 2008. 224 с.
60. Теоретико-методичні основи протидії дитячій праці в Україні: навч.-метод. посіб. Київ : Юрисконсульт, 2006-2007. 334 с.
61. Теорія статистики : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2001. 320 с.
62. Технологии социальной работы: учебник / ред. Е. И. Холостова. Москва : ИНФРА-М, 2001. 400 с.
63. Торговля людьми в Україні: оцінка заходів, спрямованих на протидію. ЮНІСЕФ, ОБСЄ, АМР США, Британська Рада. Київ, 2004. 248 с.
64. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика: навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 574 с.
65. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 464 с.
66. Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 248 с.
67. Як підвищити рівень усвідомлення проблеми торгівлі людьми: посібник тренера. Київ, 2004. 64 с.